

Posamezna številka 6 vinarjev.

"DAN" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 2. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Z izposojnino celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Trgovski sotrudniki! Bančni uradniki! Privatni uradniki!

Na vrsti smo, da izpregovorimo besedo o našem zavarovanju. V to svrhu skličejo združene stanovske organizacije **shod privatnih nastavlencev**. Na tem shodu se bode sklepalo, kako naj bomo zavarovani. V najbližjem času pride obnovitev našega starodavnega zavarovalnega zakona na dnevni red državnega zbora. G. kolegi, kontoristi, prodajalci, poslovodje, potniki, knjigovodje, tehniči, delovodje industrijskih podjetij in privatni nastavljenci v splošnem, ženskega in moškega spola, vsi moramo vzdigniti glas za **pravilno starostno zavarovanje** in se pridružiti kolegom cele Avstrije. Trgovski in privatni nastavljenci moramo biti **skupno zavarovani**. Naš stan ne smemo pustiti, da se razkropi v razna zavarovalna podjetja, kjer bi, kot n. pr. v **socialnem zavarovanju**, prešli največ dosegljivo rento po 65 letu K 468; v našem stanovskem zavarovanju pa prejmemo v 58 letu K 2250 starostne rente. Zelo pomembna je tudi točka invalidnosti in še marsikatero drugo. **Zato vsi k delu! Udeležiti se tega stanovskega shoda je v lastnem interesu primoran vsak trgovski in privatni nastavelec v mestu in na deželi.** To isto velja tudi za vse one kolege, ki so vže zavarovani. **Shod se vrši danes dne 28. t. m. ob pol 9 uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma.**

Društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov, nastav. odbor Slov. trg. društva »Merkur«, društva slov. trg. potnikov; bančni in privatni uradniki.

K obrtnemu shedu.

Kakega pomena je za naše štajerske razmere obrtni shod v Celju, nam kaže članek v »Slovenskem braniku«, kjer popisuje g. Ivan Prekorski položaj naših obrtnikov na naši severni meji.

Članek pravi:

Da je vseh obrtni naraščaj na Spodnjem Štajerskem vseh našo severno točko Maribor izključno slovenski, to je dejstvo, ki kaže veliko in zdravo kmetsko silo, iz katere prihaja ta material v mesta in trge v nauk k nemškimi in slovenskim mojstrom. In kaj je na Srednjem in Gorenjem Štajerskem? Ne pretiravamo, ako rečemo, da je naš slovenski obrtni koloniziral prav zelo tudi nemški del dežele in da slovenski oziroma hrvaški vajenci preplavljajo Gorenje in Srednjestajersko po vseh važnejših industrijskih in trgovskih središčih. Teh dveh za nas vsekakor razveseljivih dejstev se mi sami mnogo manj zavedamo, nego naši Nemci. Manj razveseljiv za nas bi bil odkritosrčen odgovor na vprašanje: koliko teh gospodarskih in narodnih sil pa ohranimo slovenstvu? Brežice, Laški trg, Celje, Vojnik, Konjice, Slovenska Bistrica, Poljčane, Pragersko, Ormož, Ptuj, Radgona, Maribor, Ljutomer, Gradec, Köflach, Judenburg itd. nam dajejo najboljši odgovor in najtočnejša pojasnila! Kar je šlo od Maribora še naprej proti severu, se je vse izgubilo, nam v škodo, vrste nasprotnikov pa je ojačilo. Kako pa je na slovenski zemlji od Brežic do Maribora, da imenujem ta dva važnejša mejnika slovenske Štajerske? Izgubil se je tudi tu ogromen del našega naraščaja; iz njega je zrasla sedanja **nemškutarska obrt**, ki

tvori jedro nemštva spodnjestajerskih mest in trgov.

Pa tudi danes se še izgublja naše sile po nemškem Štajerskem, in trumoma še hiti slovenski obrtni naraščaj po mestih in trgih na slovenskem Štajerskem v nasprotnikov tabor. Res je, da je vsak dan bolje, in se nam hoče včasih dozdevati, da je že zasut tisti globoki jarek, ki je požrl stotisoče slovenskih ljudi, ki so prihajali iz kmetov v mesta in morali čezenj. Utrdila se je pač tudi naša gospodarska moč, in slovenska obrt je narasla in se krepi vidno, vendar pa opazamo še danes v Celju, Mariboru, Ptuj in drugod, kako se nam odtuje vse tisti del obrtnega naraščaja, ki je v nauku pri nemškutarskih mojstrih. Ta proces se vrši mirno in tiho, pa uspešno. **Cesar ne doseže mojster in mestno ožračje, stori še obrtna mestna šola. Kaj smo storili doslej proti temu?** — nikjer še ničesar! Komaj do prvih ponesrečenih poskusov smo ponekod prišli, nato pa smo lepo utihnil. **Posredovanje, skrb za telesno in duševno hrano, razporeditev vsega slovenskega obrtnega naraščaja, dobro izvedena organizacija: to je naloga, mimo katere ne smemo, ako hočemo same sebe gospodarsko in narodno okrepiti.** Nemci dobro vedo, da so doslej vse asimilirali, da postaja to vedno težje in da število onih, ki »preostanejo« vendarle narašča, zato so se vrgli tudi v svo vneto na **obrtno-vajensko vprašanje**. Pod okriljem Südmärkinih podružnic se snujejo posredovalnice, njihovo geslo je: »Den deutschen Handwerkern nur deutsche Lehrlinge!« (t. j. nemškim obrtnikom samo nemške vajence!)

Naša pot je druga. Nam manjka dobre posredovalnice za naseljevanje samostojnih obrtnikov, manjka nam pa tudi organizacija, ki bo uspešno branila slovenski obrtni naraščaj potujčenja. Tu nas čaka še mnogo dela in mnogo lepih uspehov; tu leži tudi eden glavnih ključev do zmage slovenske misli v spodnjestajerskih mestih. In z domačih mest in trgov mora poseči naše delo preko Maribora, doseči mora vse naše ljudi in vstvariti vez med njimi in domovino.

Obrtništvo bo storilo v tem pogledu mnogo, dolžnost slovenskih v to poklicanih činiteľjev (Narodni svet, obratno društvo Braničev, del. društva itd.) pa je, da ne stojijo mrtvo ob strani.

POLITIŠKA KRONIKA.

Vzroki vedne krize v bosanskem saboru.

Od časa, ko se je po anekisiji podelila anektiranim deželama ustava, vlada v saboru vedna kriza. Sabor je dela popolnoma nezmožen, vedno se pojavljajo nove krize, ki so na škodo deželam. List »Hrv. Zajednica« razpravlja sedaj o ogrski krizi in povdarja da tiči vzrok v dejstvu, ker je nova ustava skrajno pomanjkljiva, ker sta po nji obe deželi le nekaki koloniji Ogrske in Avstrijske. Bosna nima nobenega upliva na vojne zahteve, davčne in carinske predloge, temveč se mora pokoriti lepo odlokom obeh vlad, tudi železniško vprašanje se izvaja dosledno v škodo obeh dežel. Anektirani deželi imata samo dolžnosti in nikakih pravic. Zato pa ni misliti, da se reši vedna bosanska kriza drugače nego samo v tem smislu, da dobe anektirani deželi zastopstvo v odločevanju skupnih državnih vprašanj.

O kritični situaciji na Balkanu prihajajo iz Rusije vedno vznemirljivejša poročila. Na za-

hodni ruski meji se vedno bolj kopiči rusko vojaštvo. Pa tudi na rusko avstrijski meji se vrše obširne priprave, ker se v ruskih političkih krogih z vsoto gotovostjo računa na konflikt med Avstrijo in Rusijo, ako pride na Balkanu do zapletljave, ki jih lahko izzove italijansko-turška vojna in pa albanska vstaja.

DNEVNI PREGLED.

Kdo in kje je glavni priča v Kregarjevem procesu. V dokazilnem postopanju glede Kregarjeve krivde pri manipulacijah glede volitev v trgovsko zbornico je ostalo eno vprašanje odprto tudi po končani razpravi. Dokaza, da so vršili v resnici nepravilne manipulacije se ni moglo podati, ker ni bilo priče, ki bi prisostvovala poslovanju obtožencev, ki bi izpovedala o teh manipulacijah. A kakor je obravnava sama dognala bila je pri teh sestankih v Kregarjevem stanovanju razen obtožencev navzoča še neka oseba, kakor je Eržen izpovedal, neki mlad človek, ki je prevzel ulogo pisarja in prepisal potem vse to kar je on drugim poprej narekoval. Ta oseba bi morala biti torej glavna priča, a ni se je moglo eruirati; Eržen je izjavil, da ga ne pozna, ker se ni dosti briga zanj in tudi ni vprašal za njegovo ime, Kregar ga je pa naravnost zatajil in se zgovarjal, da je pozabil njegovo ime. Mi pa povdarjamo sledeče: Kregar je prav dobro poznal tega človeka, tudi danes se prav dobro ve, kdo je bil ta pisar, ki mu je poveril tako delikatno delo! Pa tudi mi vemo, da se ta mladi mož, ki ga je Kregar pred celjsko poroto zatajil piše Puc in da je član »Slovenčevega« uredništva. G. Puc bi moral biti torej glavna priča v tem procesu, ker le on je bil razum obtožencev navzoč pri vseh manipulacijah. Te priče sodna preiskava ni mogla izslediti, šele po končani obravnavi se je zvedelo za gospoda Puca. Brez njegovega pričanja je nastala torej v dokazilnem materialu ona verzela, temeljem katere se je glasil porotniški pravorek ugodno za obtožence. Edino g. Puc bi mogel povedati in opisati vse poslovanje v Kregarjevem stanovanju, in njegova izpoved bi morala biti merodajna. Tako so pa temeljili vsi dokazi le na priznanju obtoženega Eržena in na indicijskih dokazih, ki pa porotne klopi niso mogle verjeti o krivnji obtožencev.

Zakaj je bila gospa Kregarjeva oproščena. Vsakdo si bo mislil, temeljem porotniškega pravoreka, a v resnici pa ni tako. Ko se je vršil celjski proces so se vršile v kongregaciji, katere članica je gospa Kregarjeva in ki jo vodijo očetje jezuiti v svoji kapeli, vsak dan molitve članic kongregacij in ko je oče jezuit končal predpisane molitve je še vedno dodal. Noch ein Vaterunser für unsere liebe Frau Kregar, die unschuldig auf der Anklagebank sitzt! (Še en Oče naš za našo ljubo gospo Kregar, ki sedi po nedolžnem na zatožni klopi.) Molil je seveda le nemško in vse vernice so mu pobožno odgovorile tudi v nemščini. Ker je pa ta kongregacija molila na jezuitsko komando za liebe Frau Kregar, je bila ta pred celjsko poroto tudi oproščena! Nemška molitev je torej zalegla za gospo Kregarjevo toliko, kakor za Kregarja nemški zagovornik.

Klerikalni denuncijanti. Takoj, ko so prišli Kregar, gospa Kregarjeva in Štefetovala v preiskavo radi manipulacij povodom volitev v trgovsko in obrtno zbornico, so klerikalci pričeli neizprosno boj proti Erženu, katerega so hoteli uničiti z družino vred. Vse njegovo življenje od mladih nog naprej so prebrskali in

iskali pregreškov. Zbrali so ogromen material in mu naprtli celo vrsto poverjenj in goljufij, katerih nikdar ni izvršil. Obtožili so ga celo radi takih dolgov, katere je že zdavnaj poplačal, samo da bi ga predočili porotnikom kot sleparja prve vrste. Toda tako strašne polomije, kot so jo doživeli pred poroto s temi lažljivimi denuncijacijami, še niso doživeli. Celo zagovornika klerikalnih obtožencev, dr. Zanger in dr. Vrečko sta v svojih govorih izpodbijala klerikalne denunciacije in s povzdignjenim glasom konstatirala Erženovo nedolžnost. Kregar je sedel pri tej priliki osramočen na zatožni klopi in je postal bled, tako ostudnih bojov proti svojemu nasprotniku, ki ni ničesar drugega zakrivil, kakor da je spravil v javnost klerikalne manipulacije, se zamorejo posluževati res samo klerikalci. To svoje ostudno sovraštvo do Eržena, katerega so hoteli na vsak način spraviti v ječo, so pokazali tudi sedaj, ko niso hoteli niti z besedico omeniti, da je bil tudi Eržen oproščen in da so bile »defraudacije«, katere so mu naprtili, samo orožje proti njemu. Klerikalci pač ne poznajo nobene poštenosti, nobene dostojnosti.

Reklama za Šušteršiča in Kreka. Ni dosti da trobi »Slovenec« čast in hvalo Šušteršiču in Kreku, za reklamo teh dveh junakov skrbi tudi »Slovenska straža«, ki je založila lepe pildke teh dveh velikanov in uprizarja po deželi velikansko reklamo za te svoje izdelke. Na županstva na Slovenskem pošilja Slov. Straža cirkulandum, v katerem pravi: »Slovenska Straža v Ljubljani je založila krasni sliko dr. Ivana Šušteršiča in dr. Janeza Ev. Kreka. Te slike naj bi viseli v vsaki naši zadrugi, v vsakem našem društvu, v naših gostinlah, po naših župniščih, v naših županstvih in slika deželnega glavarja dr. Ivana Šušteršiča tudi v šolah na Kranjskem.« Slov. Straža namerava napraviti dobro kupčijo, ako se razobesijo Šušteršičovi in Krekovi pildki po vseh oštarijah in farovžih. Čudno se nam pa zdi, da dovolijo šolske oblasti agitacijo, da naj se Šušteršičeva slika razobesi tudi v šoli. Nazadnje še res doživimo, da se razobesi Šušteršičeva slika po šolskih sobah in sicer pride njegova slika na sredo, na eno stran cesarjeva, na drugo pa Kristusova, ker te zadnji dve sliki se razobesita v šolskih prostorih, zdaj pa pride vmes še Šušteršičeva, da bo število kompletno. Res naši klerikalci trpe v svojem bizantizmu že na megalomaniji.

O novem gospodarstvu v deželnem dvorcu se širijo po mestu prav čudne govorice. Novi deželni glavar se je preselil v velikansko stanovanje v deželnem dvorcu, kjer namerava ostati delj časa, a ker je navajen na skrajno luksurjoznost, si je po govoricah, ki krožijo naokoli naročil za svoje stanovanje popolnoma novo opravo, seveda na deželne stroške in ta oprava stane malenkostno svoto 15.000 K, reci petnajst tisoč kron. Pa tudi deželni avtomobil sedaj prav pridno vozi naokoli, česar je posebno vesel šofer, ki poleg plače dobi še svetlih osem kronic diet na dan, seveda se te dietne izplačunjejo na račun deželne blagajne, ako se tudi navede poraba diet šoferja za izlet gospe soproge deželnega glavarja. Povsod in vedno se povdarja, da dežela nima denarja za najpotrebnejše reči, za luksuz in sport se pa vedno dobi denarja. Zato ni čudno, da ljudje zmajujejo z glavo nad takim deželnim gospodarstvom.

Jan Kubelik na povratku v svojo domovino. V soboto se je podal svetovnoznani češki virtuos na gosli, Jan Kubelik, iz četrtega svo-

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Počravske. (Dalje.)

Zdirjala je, hoteč zbežati in se rešiti smrti ali življenja, katero bi ji ti krvoloki Turki bili darovali... Odprla je duri hoteč zdirjati navzdol po stopnjicah, toda med tem je začula, da so duri na dvorišču počile ter se z velikim treskom odprle a v tem trenutku je zagledala skozi veje sadnih dreves na dvorišču oboroženega moža, spremljanega še od neke druge postave, ki sta se urno bližali k stopnjicam, kjer je ona kakor okamenela obstala. Zbrihtavši se nekoliko, se je vrnila v sobo, zaloputnila in zaprla urno duri ter polumrtva od groze se skrla v nasprotnem kotu. Komaj je vtegnila to izvršiti, je potrkala na duri in nekak živalski grozni glas je zarjovel zunaj... Ker se pa duri niso odprle, je oni, ki je hotel priti v sobo, jel jih lomiti z nečem kakor s sekuro; duri so zaskripale, se na eni strani odlomile in skozi predor se je pokazala puška cev, s katero si je napadalec prizadeval razbiti počene duri. Rada je čula lomljenje suhih desek, padajočih pod naparom železa; videla je ogromno nogo, ki je že stopila v sobo: napadnik je bil tukaj.

Tu je neizreklija groza prevladala in omračila vse njene misli. Smrt se ji je zdela tisočkrat milejša, nego strašni trenutki, ki so se bližali... Skočila je k ikonastazu, prižga-

la voščeno svečo z ognjem brleče svetiljke ter se urno vrnila v kot. Ondi na mizi je ležala vrečica, napolnjena s smodnikom, ki so jo pozabili vstati. Rada je stopila k njej, vzela v desnico svečo ter z kazalcem leve roke jela bosti v zavezano grlo vrečice, da bi napravila ondaj luknjico in priložila plamenček. Luknjica je bila kmalu narejena.

V tem hipu so se duri z velikim treskom podrele na tla in orjaška postava je stopila v sobo.

Ivan Borimeček se je prikazal na pragu. Za njim je sledila Stajka.

Rada ju ni videla, marveč je priložila svečo k smodniku.

XXXVII.

Dve reki.

V tem samem hipu je bil Ognjanov daleč v pogorju.

Peslednji je bil zapustil utrdbo, ko so Turki že zlezli na nasip, ter si jo drugi vzeli za tarčo iz bližnje utrdbе; krvav, črn od smodnika, z jopičem na dveh mestih prestreljenem je kakor po čudežu všel rokam sovražnika in njegovim kroglim... Iskal je smrt, toda nagon samoobrambe, ki je v takem trenutku močnejši od vsake volje ga je rešil.

Sedaj se je nahajal na vrhuncu Vrlišnice, na levi njeni točki, v znožju katere je tekla reka. Po njegovem okrvavljenem, z znojem oblitim, s smodnikom počrnelem in pomazanem licu so tekale sedaj solze.

Ognjanov je jokaj.

Obstal je in se oziral po groznih slikah ugonobljenе vstaje. Obstal je gologlav.

Spodaj v dolini so preplašena krdela vstajev, žensk in otrok, skušala v znorelem stra-

hu rešiti se z begom v gorovje. Tuljenje in javkanje nesrečnežev je doletavalo celo do njega.

Njemu nasproti je bila Klisura v plamenu. Nakrat je padel njegov pogled na njegovo desnico, obrito s krvjo. Spomnil se je, da je to kri Kandova. V tem hipu je njegova misel s Kandova prišla na Rado... Lasje so mu vstali po koncu na glavi. Segel je v nedrje ter izlekel zmečkano Radino pismo in ga odprl.

Prečital je nekoliko naslednjih vrst, napisanih s svinčnikom s slabo in tresočo se roko.

Bojčó!

»Ti si me zapustil s preziranjem. Brez tebe ne morem živeti... Prosim te, pošlji mi vsaj eno besedico od sebe... Ako hočeš, da ostanem živa... Nedolžna sem... Odgovori mi, Bojčó! Ako groziš po trenutki v katerih živim... Ako ne; z Bogom, z Bogom, predragi pokopljem se pod razvalinami Klisure.«

Neizreklija žalost se je izrazila na licu Ognjanova. Vprl je svoj pogled v mesto, kjer je požar naraščal. Na raznih točkah mesta je izbruhnil nad strehami nov plamen, se dvigal ter z bledordečim jezikom lizal zrak... Črn oblak dima se je dvigal nad mestom ter se družil z oblaki, ki so pokrivali vse obnebe; radi tega se je tudi bolj zgodaj temnilo. Požar se je z veliko naglico širil na vse strani. Kravavi žar se je odbijal od reber in jarkov Ribarice in v valovih Stare Reke. Ognjanov je iskal z očmi ono hišo, v kateri je stanovala gospa Muratlijska. Kmalu jo je našel ter ves otrpel razločil obe okni na Radini sobi. Hiše še ni dosegel ogenj, toda hiše naokrog so se že nahajale v plamenu, ki kmalu priplazi tudi tjejak.

»Oh, nesrečna, ona je gotovo še tam!... Grozno, grozno!«

In stekel je navzdol po rebro proti dolini. Spustil se je, ali bolje kotal se navzdol po strmni in goščavi ter krenil nazaj proti ustju reke, proti Klisuri.

Prelaz Vrlišnice je bil zagrnjen z ubežniki obojega spola, vsake starosti in stanu. Ta prestrašena množica ljudi, razprašena ob dolžini vse reke, je bila podobna drugi reki, tekoči v nasprotni smeri. Paniški strah je v eni uri izpraznil Klisuro in napolnil to gorsko dolino. Vsi so hiteli, vsi bežali zasopleni in kakor brez pameti, kakor ljudje, katerim nekdo sledi za petami. Oni so ušli zgolj z obledo, ki so jo imeli na sebi, drugi so bili obloženi z raznimi pokrivali, domačim orodjem incunjami ali rečmi povsem nepotrebnimi, ki so jih pograbili v naglici. Tako je nek premožen človek, zapustivši hišo in premoženje, vzel s seboj pod pazduho stensko uro, katere v tem trenutku nikakor ni potreboval... Ondi je zopet neka ženska nesla sito, ki jo je samo oviralo v begu... A zopet si srečal babice in dekleta, ki so boste bežale po robati, kameniti poti ter nesle v rokah luknjasto obuvalo, kakor bi se bale, da se jim ne bi raztrgalo. Ognjanov se je na vsakem koraku roval s to prelašeno gnečo, ali pa se spodtaknil ob na pol omedlele ženske, ki so tam popadale in obupno kričale, toda ni bilo nikogar, ki bi jih bil prišel vzdigniti... Bojčó je videl vso to grozo otrpnel, amamljen, gologlav ter je kakor znorel dirjal proti mestu z edino mislijo, ki je še tičala v njegovi zavesti: da hoče rešiti Rado. Nagonski jo je iskal s pogledom od straha pogrdenih lic žensk in deklet, katere je srečal in zopet dirjal dalje. Ti ljudje so mu bili tuji; videli so se mu kot prikazni; oni zanj niso imeli pomena. Da niti ni razumel, čemu beže ti ljudje, on ni mislil na nje, kakor tudi oni

jega ameriškega turneja zopet v Evropo. Vsehi njegovega turneja so naravnost neverjetni. Kubelik se je zavezal, da bo priredil 80 koncertov, a vsled velikanskega navala jih je moral dodati še 60. Na potovanju ga je spremljala newyorška filharmonija. Kubelik ostane do spomladi v Evropi in priredi 30 koncertov po največjih mestih. Nato odide v Južno Ameriko, kjer se je zavezal za 100 koncertov, nakar odpotuje v Afriko in Avstralijo.

Klerikalna lažnjivost in Peganova olika. Pretekli teden je bil shod županov v Radovljici. Shoda se je udeležilo nekaj klerikalnih poslancev, ki so to priliko primerno porabili za svojo agitacijo. Na shodu je bil seveda tudi neizogibni dr. Pegan. Shod se je vršil pri Hudoverniku. Opoldne so prišli v gostilno tudi stalni gostje in ker niso dobili takoj kosila, so od zunaj gledali v stekleni salon, kjer so zborovali župani. Naenkrat je dr. Pegan — menda ni hotel, da bi kdo slišal, kako se na takih shodih govori — začel kričati proti uradniku »Mestne hranilnice«: »Kaj pa ta poba noter gleda!« Med gosti, ki so stali zunaj je bilo par uradnikov in pa gospodičen in niso dali najmanjšega povoda, da bi se dr. Pegan zaradi njih vznemirjal. Imeli so v svojem lokalu prav tako pravico, kakor dr. Pegan v svojem. Župnik Piber je rekel: »Temu pobatu bomo plahto obesili, da ne bo zija!« — Gostje so se seveda takoj umaknili v svoj lokal, da so se izognili klerikalnim psovkom. Da bi svojo kulturo prikriji, so napisali poklicani faktorji v četrtekovi številki »Slovenca« lažljivo notico proti onim gostom, posebno proti uradniku »Mestne hranilnice« Korickemu, češ da so imeli župani na zborovanju na koncu primerno zabavo (zmerjanje je klerikalcem zabava) in da se je pri tem odlikoval neki pisar »Mestne hranilnice«. Po svoji navadi seveda ni »Slovenec« pozabil zahtevati, da se onega pisarja takoj odstavi. Tako kulturo torej propagirajo klerikalci po deželi. Kakor slišimo, je bil neki uradnik prisiljen, stvar naprej naznaniti, ker je dr. Pegan žalil državne uradnike. To je značilno za te ljudi. Njih nesramnost ne pozna meje.

Županska kriza na Dunaju. Umrli dunajski župan dr. Lueger je, kakor znano, priporočil za voditelja krščanske socialne stranke dr. Geßmanna, za dunajski županski stolec pa dr. Weißkirchnerja. Splošno je bilo pričakovati, da se bo to tudi zgodilo. Toda po smrti dr. Luegerja je nenadoma prišlo do popolnega razkola v krščansko socialni stranki. Krščanski socialci so se hoteli odkrižati tako Geßmanna kakor Weißkirchnerja in spraviti druge ljudi na površje. Proti vsemu pričakovanju je bil izvoljen dunajskim županom dr. Neumayer, ki si ni pridobil za stranko nobenih zaslug, načelnikom stranke pa princ Lichtenstein. Toda to naj bi bil samo nekaj provizorij, dokler ne pade končna odločitev. Odkar so se krščanski socialci po zadnjih porazih malo opomogli, posebno pa po izidu dunajskih dopolnilnih občinskih volitev, so pričeli resno misliti na remeduro stranke. Hoteli so župana dr. Neumayerja vréti, na njegovo mesto pa spraviti politično uničenega Weißkirchnerja. Zadnje tedne se je tudi v resnici govorilo že o županski krizi. Krščansko socialni listi sami priznavajo, da je stranka podvzela vse poskuse, da spravi Weißkirchnerja na županski stolec. A dr. Neumayer je stranki prekrizal vse načrte. On noče o tem ničesar slišati; niti na misel mu ne pride, da bi se umaknil Weißkirchnerju. To svoje mnenje je sedaj objavil tudi po krščanskih socialnih listih. Weißkirchnerju se bodo torej še dolgo cedile sline po županskem stolcu.

Civilna poroka v Ljubljani. Včeraj se je na ljubljanskem magistratu poročil g. Biber, trgovec iz Svice, z gospodično Jeleno Lukano, tukajšnjo učiteljico. Poročil ju je magistratni svetnik g. Zarnik. Za Ljubljano pač redka izjema. Mnogo sreče!

Engelbert Ganglovo drama »Sin« vpripori dramatični odsek izobraževalnega društva »Bratstvo« v soboto dne 1. junija v areni »Narodnega doma«. Ljubljansko občinstvo že danes opozarjamo na to predstavo mladih in delavnih diletantov!

Opozarjamo naše čitatelje, da se vrši danes predavanje: »O vzrokih razkola v socialni demokraciji na Češkem«. Začetek ob pol 8. zvečer. Vstop prost. Predava g. Fran Radešček. Pričakovati je, da se slovensko delav-

stvo v obilnem številu udeleži tega predavanja, da spozna prave vzroke, ki so vodili češko socialno demokracijo na pot avtonomističnega gibanja. Predavanje se vrši v areni »Narodnega doma«.

Kratka zgodovina slovenskega naroda. Spisal Pavel Poljanec. Knjižnica »Mariborskega Sokola«. Cena 1 K. Ako izide na Slovenskem kaka knjiga v drugi izdaji, je to zanj najboljše priporočilo. Ta knjižica je doživela drugo izdajo. Obsega na 78. straneh kratko zgodovino v poljudnem tonu, v domači besedi, tako, da je naša najboljša priročna knjiga o naši zgodovini, ki naj bi se razširila med vse narodne sloje. Posebno slovenski mladini naj bi se dala v roke, da iz nje spoznajo, kako smo živeli in umirali. Prijatelji mladine naj bi jo kupili več skupaj in jo darili med mladino. Kdor pozna zgodovino, pozna sebe!

Poplava. Nad mestom Cilahom na Ruskem se je odtrgal oblak, ki je povzročil veliko povodenj. Reka Krasna je prestopila svoje bregove in poplavlila vse sosednje občine. Občina Krasna je popolnoma pod vodo.

Konji so se splašili. Na sejnu v Kronstadtu so se nenadoma splašili konji nekega izvoščaka in zavozili med sejmarje, katerih se je polastila velika panika. Enajst oseb je bilo povoženih. Pet jih je za poškodbami že umrlo.

Kolera. V Adani divja kolera. Vsak dan umre do 40 oseb, med njimi tudi mnogo Evropejcev. Oblasti so odredile najširše zdravstvene odredbe.

Zastrupljenja vsled mesa. V Marienburgu in Elbingu na Pruskem je nad 100 oseb obolelo za zastrupljenjem vsled zavžitega slabega mesa.

Požar. V Lüttichu v Belgiji je nastal v tamnišnji tovarni za stroje požar, ki je uničil vsa poslopja tovarne. Pri gasilnih delih so bili štirje delavci ubiti, mnogo težko in lahko ranjenih.

Potres. V Braili v Rumuniji so čutili močne potresne sunke, ki so trajali 10 minut. Meščani so prestrašeni bežali iz hiš na plano.

Anarhist Malatesta je bil 20. maja v Londonu obsojen na tri mesece ječe in je bil izgnan iz Anglije. Malatesta je Italijan, ki je bil izgnan iz Italije in nekaj let pozneje tudi iz Francije. Živel je v Egiptu, v Španiji, na Portugalskem in v Ameriki. Prof. Enio Belletti ga je naznanil, ker ga je obdolžil, da je turški špijon. Malatesta je napisal mnogo anarhističnih spisov, ki so bili prevedeni na razne jezike. Sploh je znan kot teoretik socialnega anarhizma. Star je 89 let. Pred sodiščem je priznal, da je inženir, Italijan, in po poklicu anarhist. Neki detektiv je izpovedal, da je bil že dolgo let pod nadzorstvom, pa mu niso mogli do živga.

Obsojen vitez. Nobeno plemstvo ne varuje pred zločinom. Pred varšavsko poroto je bil obsojen tet dni Vladimir Krynicki vitez pl. Kobab, ki je bil nekdanji častnik, pozneje pa uradnik pri konzulatu v Varšavi. Ko so novembra pr. leta pregledovali blaginjo, so videli, da manjka 75.000 kron. Ta denar je poveril in zapravil vitez Krynicki. Pri razpravi pa se je pokazala vsa gniloba te višje družbe. Krynicki se je nmreč izgovarjal, da je rabil ta denar za časa revolucije, ker je moral plačevati ljudi, ki so mu prinašali razne informacije in denunciacije ob času zadnje revolucije. Ta poročila je Krynicki baje dajal generalnem konzulu. Toda generalni konzulat je izjavil, da poročila, ki jih je dodajal Krynicki, niso mogla biti tako draga, nasprotno se je dokazalo, da si je vitez Krynicki plačeval drage ženske, da je z njimi šampaniziral in je sploh živel tako potratno, da ni mogel shajati s svojimi dohodki. Bil je znan po Varšavi kot bogat kavalir in je razsiral pot milijonar. Sodišče je obsodilo viteza na dve leti ječe s postom in mu je vzelo tudi viteštvo.

Zaljenje vere in policije. Docent dr. Lado Hartmann je na nekem shodu zaradi Wahrmundove afere izrekel nekaj ostrih besedi o policiji in državni oblasti. Zaradi tega je prišel pred sodišče in je bila pred par dnevi proti njemu obravnava. Zasllišanih je bilo več profesorjev in uglednih oseb. Docent Hartmann je baje rekel v svojem govoru, da doslej ni vedel, da je policija cerkvena ustanova — in je bil obsojen na 50 K kazni. Zaradi žalitev proti dr. Thunu je bil oproščen. Razprava uči, da sta vera in policija dve zelo sveti stvari, katerih se je nevarno dotikati.

niso mislili nanj, nihče se ni čudil, niti ga vprašal, čemu gre on nazaj, ko pa vsi gredo naprej. Nihče ni premišljeval; vsakdo je bil bežal. Za vsakim korakom so prizori postajali bolj grozni in pogosti. Na nekem ovinku je naletel na deklico, katera je utrujena od bega, vsa iz sebe od strahu in že krvava padla v potok, ter žalostno prosila pomoči. — Nekoliko dalje je zopet mater, že vso zasanelo od joka, plakalo za materjo, ki ga je odločila gotovo radi tega, da si je olajšala beg. Starke, možki, ženske, so skakale preko tega revnega bitja, toda nihče se ni zmenil zanj, nihče ga ni slišal. — Vsakdo je mislil samo na-se. Strah napravi srca okrutna, on je skrajni, odurni izraz sebičnosti. Niti sama sramota ne pritiska tako podlo pečat na lice kakor strah... Ognjanov se je nehote pripognil, vzel otroka in korakal dalje... Poleg nekega grma, nekoliko oddaljena od ceste, je neka ženska pregodaj porodila ter z licem, skrivljenim od bolesti, stegala roke proti mimogredočim. — Jok, hripav krič in vriskanje otrok je napolnjevalo ozračje. In kakor da še tega ne bi bilo dovolj, začelo je deževati kakor iz vedra. Dež je zašustel nad utrujenimi ubežniki ter gore in doline napolnil z divjim jakotom. Naliv je vsak trenutek naraščal; raz reber so se s hrupom privlačili kalni potoki vode proti rekli ter spirali noge nesrečnim ubežnikom, katerim je dež spiral lice. Jih premočil do kože, da so se tresli od mraza. Otroci, katere so njih matere vlekale na vso moč, so grozno vriskali, vlekle se po rebri ter padali... Jok in tarnanje je vsled tega le naraščalo...

Na prelazu se je ponavljal ta divji jok človeškega trpljenja in zbesnega elementa, s

katerim se je pomešal še hrup reke.

Nakrat je Ognjanov, navzlic dežju, spoznal v množici za reko žensko, ki je bila prvi človek, ki ga je spoznal v tej gneči. Bila je to gospa Muratlijska, z dojenčkom na rokah. Troje nekoliko odraslih otrok pa je šlo za njo. Ognjanov je prebrodil kalno reko ter srečal utrujeno mater.

»Kje je Rada?« jo je vprašal.

Ona je odprla usta, toda radi utrujenosti ni mogla spregovoriti. Le z roko mu je dala znamenje proti mestu.

»Pri vas!«

»Tjekaj, tjekaj, urno...« je komaj zajecjela.

Slaba kakor je bila, se je gospa Muratlijska še komaj držala po koncu. Njene oči so bile nenavadno izbuljene radi utrujenosti in hoje po slabi poti. Toda v zameno za mišice se je pojavila v njej energija. To energijo so jačili njeni otroci, krasni kakor angelci.

»Kam neseš tega otroka?« ga je vprašala s slabim glasom.

Ognjanov se je ogledal. Šele sedaj je videl, da je pobral neke tega otroka in ga nesel niti ne vedoč kam... Šele sedaj je začutil težo tega malega bitja in začul njegov cvileč jok.

Zbegano je pogledal gospo Muratlijsko.

»Daj ga, daj...«

In vzela ga je Ognjanovu ter ga stisnila k levi strani svojih mokrih prs, k desni pa je stisnila svoje dete in se podala dalje...

Že je bilo popolnoma temno, ko je Ognjanov dospel k ustju reke Vrljišice. Iz tega mesta se je videla vsa Klisura. Dež je pogasil požar; samo skrito pod strehami se je še bli-

važno za gostilničarje. Pred sodiščem v Hebu sta bila te dni obsojena dva razgrajča, neki Geyer in neki Löffler, prvi na pet mesecev, drugi na štiri mesece, in sicer zaradi motenja hišnega miru. Oba sta bila znana kot razgrajča, ki rada razbijata in rogovilita po gostilnah. Vsled tega je njima neki gostilničar sploh prepovedal vstop v svojo gostilno. Ko sta prišla nekoč do te gostilne, sta začela zunaj razgrajati in kričati, češ da je gostilna javen lokal, ki mora biti vsakemu odprt. Ker pa gostilničar le ni hotel odpreti, sta vzela vago od voza in sta začela razbijati po vratih. Pri razbijanju je bil neki gost ranjen. Gostilničar je seveda oba razgrajča naznanil in sta bila obsojena. Toda obsojenca sta še vedno trdila, da bi njima morala biti gostilna odprta kot javen lokal. Kasacijsko sodišče pa je njiju pritožbo zavrnilo in je potrdilo obsodbo liebskega sodišča, češ da je to kaljenje hišnega miru, ako kdo sili v gostilno vkljub temu, da mu je gostilničar vohod prepovedal. Potemtakem se gostilničar lahko zavaruje proti razgrajčem, ki eventuelno motijo druge mirne goste.

Mestna hranilnica ljubljanska je izdala za lansko leto kot 22. svojo upravno dobo računski zaključek in poročilo o poslovanju in tem računskem zaključku. Iz tega poročila posnemamo tele važnejše točke: Gospodarski položaj, ki že leta 1910, za naše hranilništvu vobče ni bil ugoden, se tudi naslednje leto ni izboljšal, marveč se poslabšal. To se zrcali tudi v nekaterih postavkah našega računskega zaključka. Pri poglavitnih poslovnih panogah pa imamo uprav minulo leto zaznamovati zopet znaten napredek. **Hranilne vloge**, ki so začelkom leta 1911. z vložki iz domačih hranilnikov vred znašale 39,485,572 K 4 v, so se do konca leta povzpele do vsote 42,201,759 K 72 v. **Pri-rastek** znaša torej 2,716,187 K 68 v. Odbivši kapitalizirane obresti v znesku 1,667,568 K 66 v dobimo **čisti prebitek vlog**, znašajoč 1,048,619 K 2 v. Ako vpošteujemo, da so leta 1910. vloge presegle dvige le za 173,046 K 52 v, nas mora letošnji za 875,572 K 50 v **večji presežek hranilnih vlog** tem bolj vzradostiti, ker se je pojavil v času hude denarne krize in izredne dragine vsakdanjih življenjskih potrebščin. Kako splošno da je bilo pomanjkanje denarja in kako velike da so bile kreditne potrebe okoliša hranilnice, o tem pričajo številne prošnje, ki so preteklo leto došle za hipotečna in občinska posojila. Vseh prošnikov je bilo 889 in so zahtevali za **10,493,632 K novih posojil**. 707 prošnikovom se je dovolilo posojil za **6,574,305 K**. Skupni saldo hipotečnih in občinskih posojil je koncem leta 1910. znašal 31,717,211 K 81 v. Leta 1911. se je nanovo izplačalo na ta dva računa 4,200,839 K 6 v, skupaj 35,918,050 K 87 v, vrnilo pa se je 1,189,124 K 30 v, tako, da znaša skupni končni saldo teh posojil 34,728,926 K 57 v, kar daje pokritja za 82,3 % vseh hranilnih vlog. Od ostalih 17,7 % hranilnih vlog pa je bilo ob koncu leta 1911. naloženih: **V založnih in meničnih posojilih** 538,070 K, **pri Kreditnem društvu** 766,595 K 31 v, **pri raznih bankah** in drugih dobro stoječih denarnih zavodih **v tekočem računu** 1,343,767 K 6 v, **v vrednostnih papirjih** 4,656,598 kron 20 vin., **in v blagajnični gotovini** 154,579 K 2 v. Skupaj torej 7,459,609 K 59 v.

Vrednostnih papirjev se je preteklo leto dokupilo skupaj imen. vred. 440,200 K. Prodanih in izžrebanih pa je bilo skupaj imen. vred. 203,400 kron. **Zaloga vrednostnih papirjev** do konca leta 1911. je narasla na imen. vred. 5,851,400 kron. Po kurzu dne 30. decembra 1911 pa znaša vrednost teh papirjev 5,480,310 K 20 v. Glede nato, da je med temi papirji za 4,612,000 K zastavnih pisem in drugih izžrebnih obveznic, ki se po izvršenem žrebu vnovčijo v polni imenski vrednosti (al pari), ne znači v bilanci izkazana, za hranilnico neugodna kurzna razlika **nikake dejanske izgube**. Ta kurzna razlika znaša po odbitku kurznega dobička skupaj 72,860 K 58 v. **Poslovni dobiček upravnega imetja** znaša 68,526 K 72 v, **čisti dohodek splošnega rezervnega zaklada** 29,640 K 33 v, **pri pokojninskem zakladu izkazani čisti donos** pa 1754 K 96 v. **Skupni čisti dobiček za leto 1911.** znaša: potemtakem 99,922 K 1 v. Vsakoletni dobiček obično zmanjšujejo čezdalje bolj se množeca davčna bremena, ki so minulo leto z dokladami vred znašala že nad 40,000 K. **Čisto imetje splošnega rezervnega zaklada** znaša 1,265,506

kron 98 vin., t. j. 3 % vseh hranilnih vlog. **Pokojninski zaklad** je z letošnjo dotacijo narasel na 23,309 K 53 v. Prištevši tu sem še **imetek posebne hipotečne rezerve** v znesku 25,000 K, vidimo, da si je hranilnica tekom svojega 22letnega obstoja prigrisnodela **lastnega premoženja** 1,313,816 K 51 v. **Celokupno imetje vseh zakladov**, katere hranilnica upravlja, pa je do konca leta 1911. naraslo na 44,459,911 K 46 v. Začetkom leta je to premoženje znašalo 41,393,084 K 83 v. Tekom leta se je torej povečalo za 3,066,826 K 63 v. **Denarni promet**, ki je prejšnje leto znašal 47,768,566 K 80 v, se je leta 1911. povzdignil za 1,321,862 K 1 v in dosegel vsoto 49,090,428 K 81 v. Kakor dosihdob vsako leto tako so se tudi zadnje leto vršile običajne, nenapovedane skontracije hranilničnih blagajnic. Skontraciji dne 6. decembra 1911 je prisostvoval tudi cesarski komisar, c. kr. deželne vlade svetnik g. **Ivan Kremenšek**. Pri teh skontracijah se je vsakokrat ugotovilo, da se **nahajajo vrednostne listine, menice in gotovina polnoštevilo v pokladnicah in v popolnem soglasju z vknjižbo v poslovnih knjigah.** V nadi, da se bode število vlagateljev, ki je do konca leta 1911. naraslo že na 28,949, množilo tudi še nadalje, se ravnateljstvo iskreno zahvaljuje vsem pospeševateljem zavoda za dosedanjo naklonjenost ter jih prosi, da ohranijo hranilnici svoje zaupanje tudi v prihodnje.

Vinogradniški tečaji. C. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, g. B. Skalicky, priredi tekom tega poletja več praktičnih, poučnih tečajev za vinogradnike, pri katerih bode poučeval trt, zatiranje trtnih škodljivcev, zlasti pa peroro zelenem cepljenju in poletnem obdelovanju nospore po najnovejših izkušnjah in bo odgovarjal na vsakovrstna strokovna vprašanja. Tečaji se vršijo na prostem, v vinogradih in zato le ob ugodnem vremenu. Taki tečaji se bodo vršili: v sredo, 29. majnika, ob 8. zjutraj na Slapu pri Vipavi; isti dan, popoldne ob 3. uri na Vrhpolju pri Vipavi; v četrtek, 30. majnika, ob 8. zjutraj v Sturiji pri Vipavi; v nedeljo, 2. junija, ob 8. zjutraj v St. Rupertu na Dolenjskem; isti dan, ob 3. popoldne v Tržišču na Dolenjskem; v torek, 4. junija, ob 8. uri zjutraj v Dolžu na Dolenjskem; v sredo, 5. junija ob 9. zjutraj na Riglju pri Toplicah; v četrtek, 6. junija, ob 3. popoldne v Šmarjeti; v petek, 7. junija, ob 2. popoldne na Dvoru pri Soteski; v soboto, 8. junija, ob 8. zjutraj v Doberničah; isti dan, ob 3. uri popoldne v Golobnjiku pri Mirni peči; v nedeljo, 9. junija, ob 3. uri popoldne v Orehoviči; v torek, 11. junija, ob 8. zjutraj v Rudolfovem; v sredo, 12. junija, ob 9. zjutraj v Veliki Plešivici pri Adlešičah; v četrtek, 13. junija, ob 8. zjutraj v Tančgori; isti dan, popoldne ob 3. uri na Maverlah pri Črnomlju; v petek, 14. junija, ob 3. popoldne na Rodinah pri Črnomlju; v soboto, 15. junija, ob 8. zjutraj v Starem Ljubnu; v nedeljo, 16. junija, ob 3. popoldne v Prečnu; v torek, 18. junija, ob 8. zjutraj v Škocjanu; v torek, 18. junija, ob 3. popoldne na Raki; v sredo, 19. junija, ob 8. zjutraj na Studencu pri Krškem; v sredo, 19. junija, ob 3. popoldne v Boštanju; v četrtek, 20. junija, ob 8. zjutraj v Radečah pri Zidanem mostu; v četrtek, 20. junija, ob 3. popoldne na Polšniku pri Litiji; v petek, dne 21. junija, ob 8. zjutraj v Jazbeni pri Litiji; v petek, 21. junija, ob 3. popoldne v Temenici pri Litiji. Natančni kraj pouka (gorico, vinograd, zbirališče itd.), kakor tudi morebitne spremembe sporeda, zvedo vinogradniki po oklicih od strani občinskih uradov. Ker je pouk za vinogradnike velike vrednosti, se priporoča, da se ga v obilni meri udeležujejo.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je zložila ljubljanska skupina jugoslovanskih železniških uradnikov na svojem izletu pri Sv. Joštu 13 K 12 v in vsoto izročila po gospej Potočnikovi, poštvalni blagajničarki C. M. podružnice šetpeterske v Ljubljani. — Med udi vrle C. M. podružnice v Limbušu pri Mariboru se je nabralo 32 K 82 v kot odgovor na cvetlični dan v Mariboru; pač najboljši odgovor; Na ženitovanju g. Jos. in Kriste Perhavec v Divači pri Šmitu so nabrali za milo družbo 8 K 60 v, vsoto je poslal g. A. Srebovt. Hvala!

Naši dobri rojaki v Severni Ameriki za Ciril-Metodovo družbo. G. Al. Andolšek, prvi tajnik C. M. podružnice v New Yorku, je poslal zopet 200 K in res ljubeznivo poročilo o delo-

skal plamen ter metal skozi okna rudasti žar na potemnelo mesto... Od daleč je bilo slišati, kako so se hiše z ropotom podirale... Zopet se je prikazal plamen ter je objemati sosedne hiše. Nakrat je Ognjanov zapazil velik nov požar, ki je izbruhnil v južnem delu mesta. Velik plamen je z hrupom, gromu podobnim silil na dan in na milijarde isker se je razletelo po ozračju. Ognjanov se je spomnil, da je na tem mestu stala hiša gospe Muratlijske. Da, ta hiša sedaj gori. V tem hipu se je gornje nadstropje podrlo v morje plamena in žoltega dima. V tem nadstropju je bila Radina soba.

Kakor besen je skočil in planil v gorečo ulico, prenapolnjeno od besnih Turkov in zginit v njej.

TRETJI DEL.

I.

Sprebujenje.

V nekoliko dnevih je bila vstaja povsod potlačena.

Borba se je razbila grozno ter se izpremenila v paničen strah.

Vstaja in kapitulacija.

Zgodovina nam podaja vzglede o vstajah sicer nesrečnih in svetih, toda ne tako tragično neslavnih.

Aprilova vstaja je bila primerjati nosečnosti, k ise je pričela v opojnosti ognjene ljubezni, pa zadušeni po materi ob bolečinah poroda. Umrla je, predno je začela živeti.

Ta vstaja pravzaprav nima niti zgodovine, tako kratko je trajala.

Zlate nadeje, globoka vera, orjaška moč in navdušenje — ta kapital, nabran s tekom

nekoliko mučnih in bolečin polnih stoletij — vse to je padlo v nič, kakor bi trenil.

Strahno prebujenje!

A toliko mučnikov, koliko žrtev, koliko smrti in upadka! Da, tudi nekoliko junaštva. Toda kakega junaštva!

Peruštica — Saragossa.*

Peruštice vendar svetovna zgodovina ne pozna.

Batak. **

Samo to ime se je pririlo na dan z bojov, iz požarja in dima, spreletelo vsemir ter se ovekočevalo v spomin narodov.

Batak! To ime kot glavno ime kakor tudi priimek, karakterizira našo vstajo.

* Peruštica je bil trg na jugovshodu od Plovdiva v vodoljskem pogorju. Svoje dni premožna naselbina, je v vstaji l. 1871. po petdnevem obleganju bila podrta in požgana. Prebivalci so bodisi poginili v boju, ali zbežali v gorovje. — Saragossa je bilo mesto na Španskem. Prisposoba radi grozne usode, ki je zadelo to mesto, ko je po dolgem krepkem, junaškem uporu, od vojne in tuge izmučeno, l. 1809. Napoleonovim vojakom podleglo.

** Velika naselbina v rodopskih gorah. Mesto Batak je zaslovelo radi nezasišanih zverinstev, ki so jih Turki ondi doprinali, katere so z grozo in strahom napolnile ljudstvo ter dale spodbudo k osvobojujoči rusko-turški vojni. Izmed 6000 do 8000 prebivalcev se jih je komaj 1000 do 1200 rešilo z begom v gorovje, ostali: možje, ženske, otroci, starci, dojenčki so v celih tolpah poklani in razmesarjeni ležali po cele mesece nepokopani. Največje to zločinstvo preteklega stoletja.

vanju v Ameriki za našo družbo. »Rad bi Vam pokazal večjo vsoto«, piše, »pa za sedaj ni bilo mogoče. Pred kratkim sem razposlal na vse tukajšnje podružnice zadnjih par števil. «Slov. Branika», ter iste opremil z vspešnimi pismom, da se zopet poprimajo započete dela ter pokažejo nekoliko agilnosti in se vzdramijo iz mlačnosti. Od nekaterih podružnic pričakujem povoljnega uspeha, od nekaterih pa se mi nadejati, ker so mi pričela pisma dohajati nazaj, torej dokaz, da vodilnih mož ni več v dotičnih naselbinah in z njimi je izginila tudi podružnica. To me seveda ne straši. Storil bom — kot sin Slovenije — kar je v moji moči ter vedno tudi v tujini držal naš slovenski prapor kvišku. . . . Zadovoljite se pa tudi z manjšimi doneski po izreku Amerikanca: »Every little bet helps«, četudi malo, vendar pomaga. Premarljivemu g. Andolšku in zavednim rojakom v Ameriki najiskrenejšo zahvalo!

Za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg.: 1037 in 1038 Benedikt Poniž, c. kr. vad. učitelj v pok. v Gorici; 1039 Omizje »pri Roži« v Ljubljani, plačali 200 K; 1040 Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Matenji vasi; 1041 Kamen Ciril-Metodovskih fantov v Kranju, plačali 200 K; 1042 do všt. 1048 Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v proslavo 25letnice na ime gđc. Milke Mankočeve, poslala je podružnica za že 10 objavljanih, za teh 7, dalje za kamen gospe Mire Costaperaria št. 990 in za naslednji kamen, skupaj znesek 3800 K; 1049 Slovenke tržaške.

Družbeno knjigovodstvo nas prosi, da objavimo sledečo notico: Razni slovenski časopisi objavljajo družbene prispevke, bodisi podružnic, iz nabiralnikov itd. Tudi »Slov. Branik« objavlja mesečni izkaz. Ti izkazi se objavljajo v časopisih vsak mesec prve dni za pretekli mesec. Po objavi pa dojdejo na družbo razna pojasnila, da je zneske drugače, ali na drugo ime izkazati, ter je vsled tega treba ne sicer zneske, pač pa imena v knjigah popraviti. Nadalje ima Ciril-Metodova družba nekatere podružnice, zlasti v Trstu, katere izplačujejo sporazumno z vodstvom razne stroške na račun vodstvene blagajne. Koliko se je na ta način izdalo, družba šele izve, ko pridejo podružnični računi na vodstvo. Ti zneski se zaračunajo potem naknadno kot družbeni stroški, ob enem pa kot družbeni prispevki od podružnic. Koliko znašajo vsi dohodki družbe v času od 1. januarja do 31. decembra vsakega leta, se ne more pri vodstvu konstatirati že dne 31. decembra vsakega leta, ampak pozneje. Družbeni zaključek, bilanca za pretečeno leto objavi se na glavni skupščini in pozneje v koledarju. Ti podatki so pravilni in zanesljivi.

Akad. društvo slov. agronomov »Kras« si je izvolilo sledeči odbor za letni tečaj 1912: predsednik Rupert Brovet, cand. ing. for.; podpredsednik Rude Wissiak, cand. ing. cult.; tajnik Bogdan Ferline, cand. ing. agr.; blagajnik Alfonz Pirce, stud. ing. cult.; gospodar Kuttin Price, cand. ing. cult.; knjižničar France Mikuz, cand. ing. for.; namestnika Mirko Sušteršič, stud. ing. for., Ivan Zupanič, stud. ing. agr.; preglednika Domicelj Ivan, cand. ing. cult., Viktor Starovašnik, cand. ing. for. Društvo se je preselilo v 18. okraj, Schopenhauerstr. 75, 1/8, in prosi pošiljanje časopisov na ta naslov.

Kinematograf »Ideal«. Spored za torek 28., sredo 29. in četrtek 30. maja 1912: 1. Žurnal Pathé. (Najnovejše, šport, modna itd.) 2. Moric o alkoholizmu. (Velekomično. Igra priljubljeni Prince.) 3. Koketna služkinja. (Kolorirana japonska drama. The Japanese film. Samo popoldan.) 4. Gospodična gospa. (Senzacijska naravna drama v treh dejanjih. Velezanimiva vsebina in umetniški predvajalci.) 5. Med dvema ognjema. (Amerikanska veselo-igra. Učinkovitost.)

Otec Pajsin.

Te dni je cela Bolgarska proslavila velik spomin svoje zgodovine. Na narodni praznik sv. Cirila in Metoda so bila po celi Bolgariji predavanja po vseh vaseh in krajih v spomin očca Pajsina, ki je pred 150 leti (leta 1762.) napisal prvo »Slovansko bolgarsko historijo« in je tako postal prvi buditelj bolgarskega narodnega duha. — Vse bolgarske šole so imele te dni pravo narodno slavnost.

Pomen tega bolgarskega narodnega slavlja razumemo šele tedaj, ako pomislimo, da je nastopil otec Pajsin ob času, ko ni nihče več verjel, da bo še kdaj vstal bolgarski narod.

Leta 1389. je bila bitka na Kosovem polju; takrat je padel srbski car Lazar in z njim srbska svoboda, Turška sila je rastla naprej in padlo je tudi bolgarsko carstvo. Leta 1393. je padlo Trnovo. Car Šišman je bil pri Samokovu ubit, leta 1396. je bila že cela Bolgarija pod turško oblastjo, leta 1404. se je vzela Bolgariji cerkvena samostojnost. Tako je postal Bolgar na svoji zemlji največji suženj. Cvetočna slovanska kultura, ki se je bila razvila, je bila uničena. Grški fanarijoti so uničili vsak spomin na samostojno bolgarsko cerkev in na slovansko bogoslužje, ki sta ga bila vpeljala Ciril in Metod. Orki so stali v službi Turkov in so z njimi skupno zatirali Bolgare. Cerkve in šole so bile grške — uradi so bili turški. Stoletja so prešla, Bolgari so pozabili na svojo nekdanjo slavo.

Tu se je spomnil otec Pajsin, da bi vzbudil spomin na davne čase. V samostanski celici je napisal svoje delo: »Slavjanobolgarska historija«, ki je pomen in začetek nove bolgarske kulture. V svojem delu je otec Pajsin napisal zgodovino starih bolgarskih carov, in je pokazal, da so Bolgari del slovanskega naroda. Ker narod ni znal čitati ni mogla imeti knjiga uspeh — počasi se je širila prepisana med narod. Budila se je narodna zavest. Treba pa je bilo čakati še do 100 let, predno je prišlo osvobodjenje izpod turške jarma. Okoli 1. 1860. se je začelo v Rusiji gibanje za osvobodjenje balkanskih Slovanov, in 1. 1876. se je začel veliki boj, ki ga opisuje naš roman »Pod jarmom«. Danes je Bolgarija cvetoča država s

4 milijoni prebivalcev, novo narodno življenje se je hitro razvilo, povzdignilo se je blagostanje in narodna kultura in ta premlajena Bolgarija s ponosom slavi jubilej 1762—1912 in budi spomin na priprostega menih, ki je s svojo zgodovino prvi oznanjal novo dobo.

Ljubica kralja Manuela.

Gaby Deslys. Kralji in cesarji, vojvodi in knezi, grofi in baroni imajo svoje ljubice — to je že znana stvar. Take ljubice postanejo včasih zelo slavne, navadno pa zelo bogate, ker jih oni, ki imajo mnogo denarja dobro plačajo za njihove ljubeznivosti. Te ljubice so pogosto vzrok raznim aferam, ki se gode po dvorih in v višji družbi. Zanimivo pa je, da so te ljubice navadno cvetke, ki so vzrastle iz nižjih slojev. Seveda potem, ko postanejo grofice, baronice itd. se sramujejo svojega rojstva in prikrivajo na razne načine svoj rod. Tako se je zgodilo tudi z ljubico izgnanega portugalskega kralja. Takoj po prvi revoluciji, ko je moral mladi kralj Manuel zapustiti Portugalsko se je mnogo pisalo o njegovih ljubicah, pri katerih si je mladi kralj krajšal čas in zapravljaj denar. Najljubša mu je bila Gaby Deslys. — Bila je krasotica prve vrste in je znala kralja popolnoma navezati nase. Ko pa je bil kralj izgnan, so morale tudi njegove ljubice zapustiti lepo portugalsko deželo. Portugalci so sicer dali kralju lepo penzijo, vendar se je moral Manuel odreči nekaterih sladkosti, ki jih je prej nemoteno vžival.

Tudi Gaby Deslys mu ni mogla povsod slediti. Dokler je kralj doma v palači na tronu, se marsikaj skriva — toda ko je izgnan v svet, pride marsikaj na beli dan. I tako so časopisi odkrili, da je bila Gaby Deslys, — ki je bila do zadnjega ljubica portugalskega kralja — navadna Cehinja, ki se je nekoč pisala Hedvika Navratilova, doma iz Mostenice pri Prerovu na Moravskem, in da je bila nekoč navadna služka za vse. Kot 14letna deklica je služila za pesterno. Nje oče je bil moravski kovač, ki se je pred 22 leti preselil iz Morave na Ogrsko in še danes živi kot delavec v tovarni barona Hadvany. Ker je bila mlada Hedvika lepa, ni hotela služiti, kot »deklinja za vse« in je poiskala službo v raznih gledališčih. Nastopala je na malih odrih, v šantanih in v kabaletih v Velikim Varašdinu, v Araudu in na Rumunskem. Povsod je budila pozornost razvajenih kavalirjev s svojo krasoto. Bilo ji je šele 16 let. Postala je plesalka, balerina. Ker je upala, da si bo s svojo krasoto ustvarila lepo veselo življenje, je odšla v dežele, kjer se dela v tem oziru najlepša karijera — šla je na Rusko, pozneje je plesala v Lvovu, in v Katovicah — pod imenom: »Hedy Nogrady« in »Hedy Roger«. To je zvenelo bolj vabljivo nego preprosto češko ime Navratil. V Katovicah se je seznanila z berlinskim tovarnarjem Valtrom Bernhardt, ki jo je podpiral, dajal ji drage darove in ji omogočil, da je živela v največjem razkošju. Ker pa je bil nanjo ljubosumen, jo je večkrat pretepel. — V nekem takem domačem boju je Hedy udarila svojega bogatega kavalirja z dežnikom, on pa jo je ranil na roki tako, da so morali zdravniki rano zašiti s 28 šivi. Ker pod takimi pogoji ni hotela »ljubiti« bogatega nemškega tovarnarja, je odšla na Semerink, kjer se je seznanila s slavnim plesalcem Harry Vicelom (sedaj se imenuje ta umetnik Harry Pilzer). Z njim je imela bohemske ljubavne razmerje — poleg njega pa je seveda imela razne bogataše, ko se je vseh naveličala je odšla v Ostende, kjer je upala najti novo srečo. Doslje se je Hedy vedno še spominjala svojih domačih in jim je vedno pisala. Iz Ostende pa je pisala, da je zadela »glavni dobiček«, poslala je obenem 5000 frankov — in potem ni pisala nikdar več. V Ostende je namreč Hedy izpremenila svoje ime — imenovala se je poslej Gaby Deslys — in kot taka je postala ljubica portugalskega kralja

Manuela. Izdala se za rojeno Francozinjo Manuel se je vanjo zaljubil in ni vedel, da ljubi žensko, ki je bila pred nekaj leti še priprosta češka služkinja. Na kraljevskem dvoru menda nimajo časa — ali pa pravice, — da bi preiskovali od kod izhajajo razne kraljeve ljubice. Pri Gaby Deslys je bilo to sploh nemogoče, ker je znala Gaby prikriti vse svoje življenje. Tako je Gaby Deslys postala slavna — saj kraljevske favoritke uživajo svetovno slavo in se zanje zanima ves višji svet.

Na Turškem je navada, da odda sultan kako damo iz svojega harema, ako se je naveliča, ali če mu ne ugaja, kakemu visokemu državnemu dostojanstveniku, ki dobi zato seveda dobro službo. (Sploh si šteje vsak tak visok uradnik v čast, ako dobi za ženo damo iz sultanovega harema.) Po drugih evropskih dvorih, kjer ne smejo niti višji uradniki imeti po več žen, je s tem bolj težko. — Tako tudi pregnani kralj Manuel ni imel komu zapustiti svoje ljubice Gaby Deslys, je morala postati zopet — plesalka — balerina. Po zimi je nastopala na Dunaju in takrat je zanjo zvedela njena sestra ter jo obiskala. Gaby pa sestre ni hotela poznati in jo zapodila iz sobe. Sestra je bila užaljena, poiskala je nekatere dokumente, — poselsko knjižico, pisma, fotografije in je izročila cel ta material časopisu »As Ezt«, ki je porabil to za senzacionalno odkritje in izložil te dokumente v svojem oknu. Pred nekaj dnevi je strmeči svet spoznal iz teh dokazov, da je bila slavna ljubica portugalskega kralja priprosta češka deklica. — Ta vest se je po časopisih hitro razširila po vsem svetu. Gaby Deslys to gotovo ne bo ljubo, kajti kot bivša ljubica kralja Manuela je imela mnogo oboževalcev, ki so vsi verjeli, da je Francozinja. Ali jih bo to odkrite odvrnilo od nje, kdo ve. Gaby je še vedno krasna in zvita in bo še vedno našla sredstev, da bo privezala nase bogatino, na katerih račun bo dobro in veselo živela. To je namreč najlepša lastnost vseh lepih žensk.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

BOBČEV V BELGRADU.

Belgrad, 27. maja. Bolgarski naučni minister Bobčev je dospel danes semkaj, da se dogovori z belgrajskim odborom za jugoslovansko razstavo in navzočimi umetniki glede prenosa belgrajske razstave v Sofijo. Minister Bobčev je konferiral z raznimi umetniki in ogledal umotvore za razstavo, ter se izrazil o predpripravih jako simpatično.

PO POGREBU DANSKEGA KRALJA.

Kopenhagen, 27. maja. Danski dvorni krogi so pripravili načrt, da izmirijo povodom pogreba danskega kralja oba huda medsebojna nasprotja švedskega in norveškega kralja, a zadnja dva sta odklonila vsako posredovanje. Niti v dotiko in pogovor nista prišla. Pri pogrebu je stopal med obema grški kralji. Oba kralja sta zopet nepomirjena zapustila Kopenhagen.

ATENTAT NA PROFESORJA.

Belgrad, 27. maja. V tukajšnji trgovski šoli je na hodniku počakal dijak Dimitrijevič profesorja dr. Lončariča in ga vprašal, kako je mogoče, da je dobil tako slab red iz narodne ekonomije. Predno je mogel profesor odgovoriti, je Dimitrijevič potegnil revolver in ustrelil štirikrat na Lončariča, a ga k sreči ni zadel. Navzoči dijaki so atentatorju strgali samokres iz rok, ter ga izročili policiji, ki je takoj bila na licu mesta.

STRAHOVITO MAŠČEVANJE OGOLJUFA-NEGA SOPROGA.

Madrid, 27. maja. V Alkudiji v provinci Valencia je delovodja Olala zvedel, da ima njegova žena ljubavno razmerje z neko osebo.

Sklenil je radi tega se nad njo kruto maščevati. Pritrdil je pod njeno posteljo dinamitno patrono in zvezal z električnim tokom. Ko je prišla žena v soboto s svojim ljubimcem v sobo, je pripravil patrono do eksplozije, ki je uničila celo poslopje. Ženo in ljubimca so potegnili mrtva izpod razvalin. Olala je bil takoj aretiran in je izjavil, da se čisto nič ne kesa svojega dejanja.

ROPARSKI NAPAD NA AVTOMOBIL PRI PARIZU.

Pariz, 27. maja. Policijski ravnatelj Hennion se je peljal včeraj z avtomobilom v Aulnoy po svoje otroke. Kar ga napadejo na potu trije banditi in ga vržejo iz voza. Hennionu se je posrečilo potegniti samokres in izstreliti na bandite več strelcev, nakar so banditi pobegnili.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Centenim gostom, ki prihajajo v Trst javljam, da dobe prenočišče v ulici Carradovij št. 18, dve minuti od južnega kolodvora. Za obilen obisk se priporoča Hinko Kosič, voditelj gostilne N. D. V. 336—15

Srb akademik išče korespondenco z inteligentno Slovenco. Adresa: »Srb« — Praga poste-restante.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vladno vabilo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:
Vse leto K 18— Četrta leta K 4-50
Pol leta K 9— En mesec K 1-50

V upravnistvu prejemam na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:
Vse leto K 20— Četrta leta K 5-—
Pol leta K 10— En mesec K 1-70

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziramo na naročilo. Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravnistvo „DNEVA“.

Najfinjši SPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležganjarna 250

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Celo noč
odprto

Kavarna Leon

Celo
noč odprto

Start big štev 30.

— Čujte, je dajala končno, ali hočete stanovati z menoj, vsaj za nekaj dni? Poleg moje sobe se nahaja druga, v kateri je prebivala Jacqueline, ki pa so jo pred tremi dnevi poklicali pred policijo in bog ve kdaj se vrne. Pojdite z menoj, pokažem vam sobo.

Lavra ji je sledila brez obotavljanja in res se je nastanila v Jacquelinini sobi. Ermina je skrbela za njo kakor za rodno sestro in dolgo časa sta izhajali z denarjem, ki ga je Odette izročila Jehanne tisto jutro za dano ji pojasnilo glede njenega očeta.

Ermina se je z odvedeno prijateljico urila že šest mesecev v umetnem vezenju. Hotela se je na vsak način otrestiti vezotnega bremenja in se preživljati z vezenjem. Poznala je mnogo meščanskih rodbin in mnogo dam iz plemstva, ki so za drag denar kupovale lepe veznine.

Ko je drugo jutro sedla Ermina k svojemu učenju je z začudenjem spoznala, da je njena nova tovarišica v tem delu neobičajno izurjena. To dejstvo je Jehanne visoko povzdignilo v očeh Ermininih in njena slutnja, da je Lavra iz odličnega rodu se je mahoma utrdila v nji.

Od tega trenutka se je začelo za Ermino novo življenje. Pridno se je učila pri Lavri, ki je toliko zaslužila s svojimi vezninami, prodanimi po Ermini, da ji ni bilo treba iskati služke na ulici. Naročila so se množila vedno bolj, kajti vsi so Erminine izdelke hvalili in ogrinjače, pajčolani visokih damskih učesov, perilo, blazine itd., vse je potrebovalo umet-

da nežna kreature ne bo mogla dolgo vzdržati v blatnem življenju. In Saitano, ki je zagospodaril nad njenim razumom je napravil iz plemenite dvorjanice Lavre d'Ambrum blodnico najnižje vrste. Jehanne po imenu. Delo je bilo veličastno in obenem pretresujoče grozno.

Lavra je bila obsojena v najžalostnejši pogin, ki more doleteti človeško bitje!

Gerande jo je oblekla v obleko, kakor so jo nosile v tistih časih blodnice; za klobukom so ji tičala velika sračja peresa.

Sila Saitanove zmožnosti je bila velika, zakaj prišedši v ulico Trop-va-qui-dure, ki je Lavra še nikoli ni videla, se je kretala v nji popolnoma kakor stara bivalka in brez iskanja našla hišo v kateri ji je Saitano najel stanovanje. V tej se je nahajala par kosov potrebnega pohištva, čeber za pranje in perilnik. Lavra naj bi se živela tudi s pranjem! Proti večeru je šla na ulico in tu se je prigodilo nekaj, na kar nista računala niti Gerande niti Saitano. Stare prebivalke ulice so prepadle novinko, kakor v povesti srake tovarišico nališpano s pavjim perjem.

Lavra sedaj Jehanne je bila bele polti, lepega obraza, sloke postave valovitih linij in oblik, imela je čisto novo obleko in okoli pasu verižico iz pravega srebra. Čim so jo dekleta zagledala, so se zbrala okoli in huda zavist in strah pred konkurenco je pretresel njih misli. Moški se bodo gnali za njo in zaslužek je bil že tako skopo odmerjen vsaki izmed njih. Silile so v Jehanne, ki jim je pa le redkobesedno odgovarjala; zazdela se jim je raditega še ošabna in razpoložena proti nji le naraščalo od hipa

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana
priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblas-
veno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.
Daljnogled, toplo-
mere, in zrakomere
vseh vrst.

Očala, ščipalniki na-
tančno po zdravni-
škem receptu.

Cenike pošiljam na
zahtevo zastoj in po-
štne prosto.

Učiteljska tiskarna

priporoča v nakup vsemu
učitelstvu, vsem učitelj-
skim društvom in vsem
okraj. učiteljskim knjiž-
nicam

po vsebini in opremi krasno
Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga
stane 3 K, — broširana
2 K 60 vln., s poštnino
26 vinarjev več.

Naroča se v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani.

Spominjajte se dijaškega
društva „Domovina“!

Apno

priznana najboljša kakovosti priporoča
FRANC WEINBERGER
posestnik apnenic v Zagorju ob Savi.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani
I. Z. Z. O. Z.

Frančiškanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in oprem-
ljena za tisk vsakovrstnih
tiskovin: knjig, brošur,
urad. tiskovin, not,
lepakov, vizitk,
in kuvert.

Litografija. - Stereotipija. - Naj-
modernejša črke in okraski.
Tisk v različnih barvah.
Najljepša izvršitev.
Solidna in točna
postrežba.

Priporočilo!

Pri nakupovanju suhih in oljnatih barv, lakov, firnežev i. t. d. se
obrnite na domačo tvrdko

Premrl & Jančar v Ljubljani.

Prodaja na drobno in debelo. — V zalogi so krasne fasadne barve.

Tovarna: Kolodvorska ulica 18 in Dunajska cesta 20.

Zahtevajte vzorce in cenik.

Za birmance

priporoča

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič,
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

obleke, klobuke in slamnike za dečke, kakor tudi obleke za deklice.
Velikanska izbira izgotovljenih oblek za gospode in najnovejša konfekcija
za dame.

„DAN“ se prodaja v Ljubljani v sledečih tobakarnah

po 6 vin. izvod:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHler, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUŠNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREG, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
KLANŠEK, Tržaška cesta.
JEZERŠEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
STRAVS, Škofja ulica.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

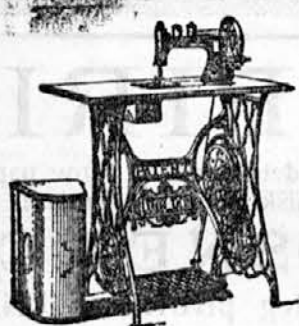
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za
pletanje (Strickmaschinen) za
rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

V špecerijski trgovini na Rimski cesti št. 16
se dobi vsak dan zjutraj in zvečer

sveže mleko, surovo maslo

in vsakovrstno špecerijsko blago.

Se priporoča Vinko Sušn, trgovec.

Del. glavnica:

K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad

K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 442 —

do hipa. Začele so jo zaliti, psovati, dotikati se
in jo poditi iz ulice. Komaj se je je posrečilo iz-
trgati se razjarjeni ženščadi in se umakniti v
svojo sobo. Prejokala je vso noč in trpela hude
bolečine v glavi. Vse se je upiralo novemu živ-
ljenju in najsí je bil razum spremenjen in misli
napeljane v drugo strugo, njene telesne navade
so se borile v luti borbi za ugrabljeni spomin.
Ko je prišla prihodnjega dne proti večeru zo-
pet na ulico, se je napad ponovil, ker deklin-
so jo pričakovale že cel dan. Takoj jo je obko-
lila cela ulica in jo iztirali iz svojega okraja
med smehom, suvanjem, pluvanjem in najgr-
šim psovanjem. Na smrt utrujena je dospela
blodeča po sosednjih ulicah, kjer so jo vzpre-
jemali povsod z enakimi nakanami, končno v
Dolino Ljubezni, kamor je po svoji zunanosti
pravzaprav spadala. Kajti ponočnega življenja
v Dolini Ljubezni so se udeleževali le bogatejši
ljudje, premožni meščanje, oficirji, plemstvo in
tu je prebival cvet pariških javnih deklet.

Lavra se je zgrudila vsa utrujena na pra-
gu neke hiše in glej! sreča ji je bila mila. V
te hiši namreč je stanovala naša znanka Er-
mina, ki jo je zvečer našla na pol mrtvo od
prestalega mraza na hišnem pragu.

Ermina je bila mehkega srca in z začude-
njem je začela ogledovati neznanko. Zapazila
je njen fini obraz in njeno brezhibno obleko
in si dejala:

— Ubožica je omagala. Od kod neki se je
zatekla sem. Oblečena je po naši ali iz Doline
Ljubezni ni; saj poznam vse, ki so tukaj!

Ermina je bila radi svojih lepih oči po-
znana v Dolini in radi svoje dobrovoljnosti

— 443 —

priljubljena. Če bi nas radovedna bralka vpra-
šala, kako je prišlo lepo dekle v ta grehpolni
kraj, bi ji ne mogli poslužiti z natančnim odgo-
vorom. Nesrečna ljubezen, izgon izpod doma-
čega krova, zapeljanje, brezvestni, gradove
obljublajoči ljubimec, izguba volje, grizoca
vest, vse to so možnosti, ki bi prišle v poštev,
kajti Ermina se je zavedala svojega bednega
stanja in je trpela v njem. Vse poskušnje ugo-
niti, uničiti naradni čut, ki je živel v nji in
jo gnal k mirnemu domačemu ognjišču, so bile
brezuspešne. Njeno telo je bilo izdano v oskr-
njevanje ali njena misel je bila čista kakor ne-
dolžnost. Niti glad, niti trpljenje nista mogla
uničiti njenega dobrega srca...

Sočutno se je sklonila k Lavri, prišla jo
je za roko in jo vprašala:

— Kje stanujete? Pospremim vas domu,
slabi ste.

Lavra je uprla velike svoje oči, blesteče
od solz v Ermino in je odgovorila:

— Nimam stanovanja. Imela sem ga v
ulici Trop-va-qui-dure ali izgnali so me iz
nje. Imenujem se Jehanne. Ali gabi se mi, da ni
bilo tam moje mesto kajti upili so na me, da
spadam v Dolino Ljubezni, da jim hočem odje-
dati kruh.

Jehanne in Ermina sta se sprijaznila že na
pragu. Razgovajali sta se dolgo in iz vseh od-
govorov Lavre je spoznala Ermina, da je Je-
hanne popolna novinka v svojem poslu in vi-
deč njeno zmedenost in smatrajoč znake sra-
mu, ni silila v njo z nepotrebnimi vprašanji,
ampak jo sestrsko tolažila.

Ker se pride dandanes pri hudi
konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj ku-
piti ali prodati, ali ki iščejo službe,
da naj inserirajo v izbornem in
zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po
najnižjih cenah „Prva anončna pi-
sarna“ v Ljubljani, Frančiškanska
ulica šte. 8, katera daje radevolje
tudi vse za to potrebne informacije.